

Watervogels langs de Zeeschelde en Rupel, 2009/2010

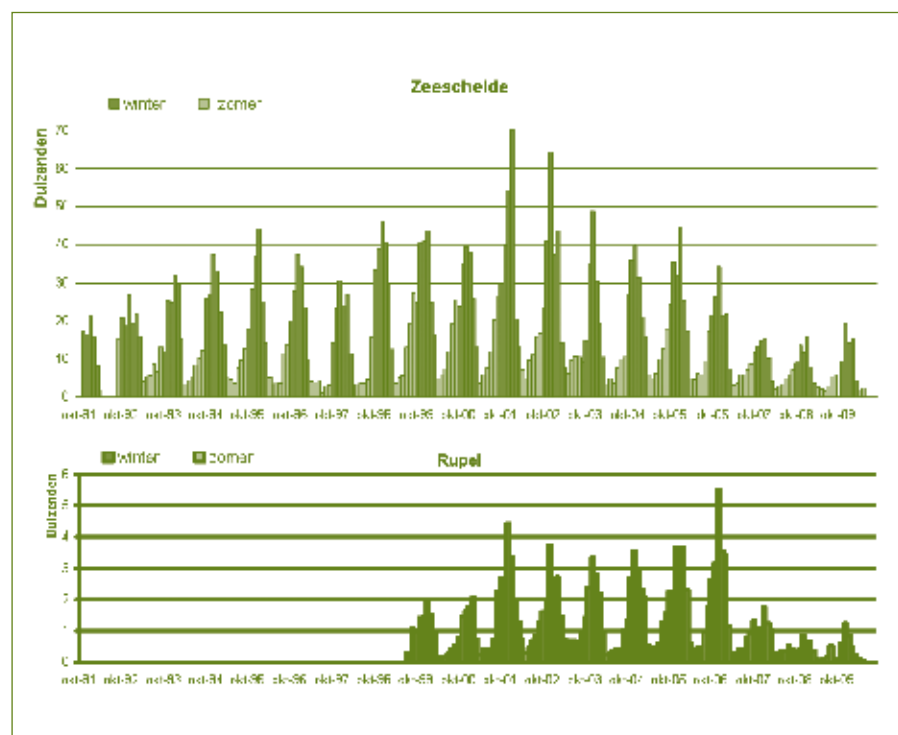

Mannetje Wintertaling - Yves Adams, Vilda

Sinds 1991 voert het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) watervogeltellingen uit op de Zeeschelde, waarbij gebruik gemaakt wordt van boten die ter beschikking worden gesteld door W&Z Afdeling Zeeschelde en DAB afdeling vloot. Iedere maand wordt bij laagwater de volledige Zeeschelde (en sinds 1999 ook de Rupel tussen de monding en de sluis van Wintam) afgevaaren. De rivier wordt hiervoor opgedeeld in drie trajecten die gedurende drie opeenvolgende dagen worden geteld: Antwerpen-Grens, Antwerpen-Dendermonde en Dendermonde-Gent. Voor het Groot Buitenschoor wordt gebruik gemaakt van de (land)tellingen van de conservator (Frank Wagemans) omdat het gebied vanaf de boot niet volledig te overzien is.

In deze bijdrage wordt een bondig overzicht gegeven van de telresultaten tijdens het seizoen 2009-2010 en een aantal trends op langere termijn. De oktobertelling van 2009 was beperkt tot het traject tussen de Belgisch Nederlandse grens en Antwerpen wegens herstelwerken aan de Scaldis.

De Zeeschelde

Figuur 1. Maandelijksse totalen van de watervogels langs de Zeeschelde weergegeven in duizenden. (oktober 1991 – juni 2010) en langs de Rupel tot aan Wintam (juli 99-juni 2010), meeuwen niet meegerekend.

Voor het derde seizoen op rij kwamen de totale aantallen in de Zeeschelde niet boven 20.000 (Figuur 1, tabel 1).

Onderstaande tabel vat de resultaten van het afgelopen seizoen samen voor enkele aandachtsoorten samen. De aantallen worden getoetst aan de meest recente populatieschattingen (1 %-normen ontleend aan Wetlands International - Population Estimates 4) en vergeleken met de maximale aantallen die werden geteld in voorgaande seizoenen.

In de brakke zone blijven de aantallen **Grauwe Ganzen** en **Smienten** relatief laag. De aantallen **Bergeenden** blijven het hoogst in de zomer maar ook hier blijven de seizoensmaxima ver beneden wat ze ooit geweest zijn. **Krakeend** is voor het derde jaar op rij de enige soort die de 1% norm haalt, dit seizoen in de maanden december, januari en februari. De wintermaxima voor **Wintertaling** blijven tussen 3.000 en 4.000 hangen, terwijl **Wilde Eend** weer een beperkte toename liet noteren en met voorsprong de talrijkste soort blijft. Groepen **Tafeleenden** en **Kuifeenden** bleven ook deze winter opvallend afwezig. De aantallen **Kieviten** bleven redelijk hoog in nazomer en najaar maar kenden daarna een sterke terugval als gevolg van de strenge vorst..

Zeeschelde	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Max 91/10	Max 08/09	1% norm
Grauwe Gans		48	192	-	478	979	731	1.024	67	32	56	99	4.706	1.263	5.000
Bergeend	32	64	101	-	133	294	205	337	353	467	449	724	2.484	615	3.000
Smient		2	30	-	213	1.193	1.065	1.469	232	18			5.159	2.384	15.000
Krakeend	1	15	40	-	281	2.309	938	1.381	348	242	258	47	4.047	1.444	600
Wintertaling		149	485	-	1.526	3.423	2.742	3.048	1.070	122	2		28.891	3.082	5.000
Wilde Eend	1.636	2.924	3.153	-	4.337	7.364	7.135	5.556	1.133	310	533	1.419	15.891	6.801	20.000
Pijlstaart				-	5	21	53	153	2				1.186	42	600
Tafeleend				-	2	107	40	34					13.579	94	3.500
Kuifeend			2	-		27	95	120			1	4	3.090	167	12.000
Meerkoet	14	17	24	-	21	160	261	130	29	13	3	9	2.266	389	17.500
Kievit	408	1.130	1.037	-	1.182	830	194	577	183	12	8	148	6.561	2.669	20.000
Bonte Strandloper		2		-					13				2.338	545	13.300
Totaal	2.702	5.317	5.948	-	9.371	19.331	14.377	15.290	4.315	1.736	2.396	3.336	70.333	15.915	

Tabel 1. Resultaten van de boottellingen van watervogels 2009/2010 langs de Zeeschelde voor enkele aandachtsoorten. Seizoensmaxima zijn vetjes weergegeven. Ter vergelijking wordt ook het maximum van vorig seizoen vermeld, evenals het absolute maximum sinds 1991. Aantallen die de 1 %-overschrijden zijn van internationaal belang. In de maand oktober 2009 waren er enkel tellingen tussen Antwerpen en de grens.

De Rupel

Sinds juli 1999 worden ook de watervogels langs de Rupel geteld op het traject van de monding tot de oude sluis van Wintam. Tot 2006 waren er op dit traject enkele duizenden watervogels te tellen, maar ook hier zijn de aantallen recent heel sterk gedaald. De aantallen van **Wilde Eend** verschillen hier niet zoveel van die van de **Wintertaling**. Deze laatste blijft hier voorlopig nog de meest talrijke soort en ook de enige met een typisch overwinteringspatroon. Daarnaast zijn er enkel nog **Krakeenden** en **Kieviten** in noemenswaardige aantallen. De grote groepen **Pijlstaarten**, **Tafeleenden**, **Kuifeenden** en zelfs **Meerkoeten** van weleer zijn niet meer te bespeuren.

Erika Van den Bergh
erika.vandenbergh@inbo.be
Jan Soors
Nico De Regge

Rupel	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Max 91/10	Max 08/09
Bergeend				-					9	3	13	15	204	38
Krakeend				-	10	141	27	27	2	23	22		510	78
Wintertaling		12	11	-	59	571	324	191	177	19			2.090	435
Wilde Eend	137	318	57	-	91	386	337	238	4	62	13	89	1.072	401
Pijlstaart				-		1	43	24					254	31
Tafeleend				-		2	4			1			1.320	6
Kuifeend				-		8	7				2		406	36
Meerkoet				-		16	15	9		1			360	17
Kievit	1	85	15	-	423	61	50		7			21	887	290
Bonte Strandloper				-		7		1					574	68
Totaal	156	543	92	-	594	1.230	867	500	217	116	63	143	5.532	835

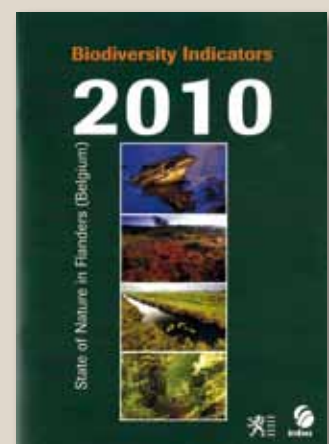
Tabel 2. Resultaten van de boottellingen van watervogels tussen de Rupelmonding en de sluis van Wintam (telseizoen 2009/2010).

Nieuwe INBO-publicaties

Recent verschenen op het INBO twee publicaties die mogelijk interessant zijn voor de lezers van Vogelnieuws. De gegevens van het ABV- en BBV-project werden verwerkt in het rapport 'Biodiversity Indicators 2010, State of Nature in Flanders'. Naast de ornithologische data vind je in dit rapport een 20-tal andere indicatoren die je een beknopt overzicht geven van hoe het met de Vlaamse natuur gesteld is anno 2010.

Dat er ook nog steeds aandacht uitgaat naar de problematiek van akker- en weidevogelbescherming kan je lezen in het INBO-onderzoeksrapport 'Impact van PDPO II maatregelen op de biodiversiteit'.

Het eerste rapport is nu reeds beschikbaar op de website van het INBO, het tweede volgt weldra. Hou www.inbo.be in de gaten, want ter vervanging van de jaarlijkse monitoringrapporten zullen de trends van ABV- en BBV-soorten binnenkort ook daar gepubliceerd worden!